

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۰۸/۲۰

واحد فقیری

نیویارک تایمز: په افغانستان کې څوک جنگ گټي؟

د نیویارک تایمز مشهور خبریال راد نورډلنډ په افغانستان کې اوږده سابقه او تجربه لري، او د امریکا له اشغاله مخکې ئې هم افغانستان ته بار بار سفرونه کړي ول، او رپوټونه ئې برابر کړي ول.

بناغلی راد د اګسټ پر ۱۸ مه باندي لیکي په افغانستان کې دوه جنگه روان دي: یو گرم جنگ، او بل د رشتیا او درواغو تر مینځ جنگ. د پروپاګند او تبلیغاتو جنگ. پدې وروستیو ورځو دواړو جگړو زیات خلک قرباني کړل.

لومړی، یوازي تېره اونۍ همدې گرم جنگ څه د پاسه ۴۰ تنه شاگردان وخورل. په غزني کې په سلهاوو جسدونه په ورځو ورځو پر سرکانو باندي پراته ول، او بالاخره ځیني جسدونه سیند ته لاهو سول. په همدې هفته کې، د افغانستان د اردو بسته قطعه کاملاً تباہ سوه.

دوهم، په تبلیغاتي جنگ کې، البته د کابل حکومت او د هغوی د بهرنیو ملګرو په قول، دا شیان اصلاً نه دي پېښ سوي. خو حقیقت دا دی چې د غزني د جنگ په درېیمه ورځ اشرف غني بالاخره پدې خبر سو چې د غزني حالات وخیم او نهایت خطرناکه دي. پدې وخت کې طالبانو د بنار قریب ټولي مهمي سیمي اشغال کړي وې.

د حکومت ویاندانو مدام اصرار کاوه چې هر څه تر کنټرول لاندې دي، او د امریکایي قواوو نطق ټینګار کاوه چې طالبان فقط «د پروپاګند» لپاره دا حملي کوي.

د دې جنگ په دوران کې، زموږ (نیویارک تایمز) خبریال په غزني کې وو، او وخت په وخت ئې له غزني څخه رپوټونه راګول. زموږ بل ژورنالیست، فهیم عابد، د غزني د روغتون له سر طبیب سره تماس ټینګ کړ. ډاکټر همت د جنگ په دوهمه ورځ ورته وویل چې ۱۱۳ جسدونه روغتون ته رسېدلي دي، او هر ساعت اضافه جسدونه ور رسېږي. ډاکټر همت وویل اکثره قربانیان عسکر دي. د ډاکټر همت خبرې د حکومتي چارواکو ادعاوي کاملاً نفی کولي.

موږ واورېدل چې په اجرستان کې د افغان کومندو بسته قطعه د یوې فاجعي سره مخامخ سوي ده. زموږ خبریال کوبنښن کاوه چې په سیمه کې د نورو خلکو سره تماس ونیسي، او د دې واقعي په باب معلومات راغونډ کړي. زموږ ژورنالیست بالاخره پدې خبر سو چې د افغان د دفاع وزارت عین کار کوي، ځکه د دفاع وزارت نه وو خبر چې پدې عسکرو څه سوي ول.

د اجرستان کیسه داسې وه چې د کومندو پر اډې باندي انتحاري حمله سوي وه. د همدې حملي په جریان کې اکثره عسکرو تر مقاومت فرار ته ترجیح ورکړې وه. د ټېښتي په حالت طالبانو هغوی یو یو واژه. پدې اډه کې ۱۰۰ عسکر او پولیس موجود ول، خو یوازي ۲۲ تنه ژوندي پاته سوي دي. هغوی د فرار په حالت نه اوبه درلودې او نه هم ډوډۍ. د دې حادثې یو پاته سوی ۳۰ کلن عسکر وایي هغوی د اوبو پر ځای د یو بل ادار څینی. همدا عسکر وایي، «حکومت زموږ سره هیڅ مرسته و نه کړه، هغوی زموږ ته صرف ټېښي وعدې راګولي.»

په شمال کې، په چینایي کمپ کې د عسکرو سره ورته شان چلن سوی وو. هغوی نه مهمات لرل، او نه هم کومکي عسکر ور ورسېدل. کله چې موږ د دفاع وزارت څخه د چینایي کمپ په باره کې سوال وکړ، هغوی راته وویل موږ لګیا یو چې دا پیدا کړو چې هلته څو تنه عسکر وژل سوي دي. کله چې موږ دقیق امار ترلاسه کړ، بیا به تاسې خبر کړو.

د پاڼو شمېره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خبر و لولئ

اوس، پوښتنه دا ده چې د افغان جنگ څوک گټي؟ دا هغه سوال دی چې په افغانستان کې ئې اکثره نوي دپلوماتان کوي. ځکه دپلوماتان عموماً يو يا دوه کاله په افغانستان کې تېروي، او مدام په خپلو سفارتونو کې لکه بنديان ناست وي.

البته د دې سوال جواب د کاغذ له مخې دا دی چې د کابل حکومت او بين المللي ملگري ئې گټي، ځکه هغوی د طالبانو په تناسب له هر راز وسلو او منابعو څخه برخمن دي. د افغان امنيتي قواوو شمېر ۳۵۰۰۰۰ (درې لکه او پنځوس زره) دی. همدا راز قریب ۱۴۰۰۰ (څلورلس زره) امریکایي عسکر ئې مرسته کوي. امریکایي عسکر د جهان پرمختللي وسلې لري.

په مقابل کې، طالبان قریب شل يا څلوېښت زره جنگيالي لري. او د افغان حکومت ادعا کوي چې هره میاشت قریب زر تنه طالبان وژني.

د یوې احصایې پر اساس، د افغان حکومت ۵۸٪ فیصده خاوره کنترول وي. طالبان ۲۰٪ فیصده تر خپلي ولکې لاندې لري. او ۲۲٪ فیصده خاوره کله د یوه کله د بل تر کنترول لاندې وي. البته دا رسمي احصایې دي، او په کندوز، هلمند، روزگان، زابل، او نورو ځایونو اکثره ځایونه مصون نه دي.

باید زیاته سي چې تېره هفته د افغان حکومت پلویانو پر نیویارک ټایمز باندې سخت انتقادونه وکړل، او ځینو د حکومت پلویانو نیویارک ټایمز ته «د طالبان ټایمز» لقب راوړ. د کابل حکومت چارواکي مدام کوښښ کوي چې حقایق وارونه کړي.

کله چې بالاخره په غزني کې ټیلفونونو بېرته کار شروع کړ، مور د گورنر له ویاند، محمد عارف نوري، سره تماس ونيو. هغه رشتیا رشتیا خبرې وکړې. بناغلي نوري وویل، «په غزني کې امنيتي قوه کمه وه. اکثره مهمات او وسلې زړې او تر وخت تېرې وې. د غزني زیاتره سیمې ځکه سقوط وکړ، ځکه چې د پولیسو، ملي امنيت، او نورو امنيتي قواوو تر مینځ هېڅ همکاري او همبرغي نه وه.»

که څه هم د افغان امنيتي قواوو د کاله ۶ میلیارده ډالره ترلاسه وي. خو اداري فساد هر څه خوري. د لوگر وکیل بناغلی عبدالولي وايي، «که چیرې حالات همدا شان روان وي، طالبان به ئې وگټي.»

پای